

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6Co/488/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3813216450
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Marková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3813216450.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Stanislavy Markovej a členiek JUDr. Ľubice Bajzovej a Mgr. Martiny Trnavskej v právnej veci navrhovateľa: C. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom ul. C. č. X/X, G., proti odporcovi: C. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom ul. E. č. XX/X, G., zast. JUDr. Dáša Taschová, advokát, ul. Košovská cesta č. 1, Prievidza, v konaní o návrhu navrhovateľa na zníženie výživného, a o vzájomnom návrhu odporcu na zvýšenie výživného, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 31. decembra 2013, č. k. 7C/118/2013-192, jednohlasne, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **potvrdzuje**.

odôvodnenie:

Napadnutým, v záhlaví identifikovaným rozsudkom okresný súd rozhodol tak, že návrh na zníženie výživného zamietol. Súčasne zmenil rozsudok Okresného súdu Prievidza č. k. 17C/105/2008-39 zo dňa 22.09.2008 tak, že vyživovaciú povinnosť navrhovateľa k odporcovi zvýšil s účinnosťou od 01.10.2013 zo sumy 126,14 eur na sumu 140,- eur, ktoré zvýšené výživné mu uložil platiť mesačne vždy vopred, najneskôr do 25-tého dňa v mesiaci k rukám odporcu. V prevyšujúcej časti vzájomný návrh odporcu zamietol. V ostatnej časti rozsudok Okresného súdu Prievidza č. k. 17C/105/2008-39 zo dňa 22.9.2008 zostal nezmenený. Zameškané výživné za obdobie od 01.10.2013 do 31.12.2013 vo výške 41,58 eur uložil odporcovi zaplatiť v lehote do 30.4.2014. O trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

V odôvodnení svojho rozhodnutia okresný súd uviedol, že navrhovateľ sa domáhal, aby jeho vyživovacia povinnosť k odporcovi, naposledy určená rozsudkom Okresného súdu Prievidza č. k. 17C/105/2008-39 zo dňa 22.09.2008 sumou 3.800,- Sk (126,14 eur) bola s účinnosťou od 01.08.2013 znížená na sumu 40,- eur mesačne. Dôvodil, že od doby posledného rozhodovania o rozsahu vyživovacej povinnosti došlo na jeho strane k podstatnej zmene zárobkových pomerov, keďže u terajšieho zamestnávateľa poberá len minimálnu mzdu. Odporca žiadal návrh zamietnuť. Poukázal na to, že v čase poslednej úpravy vyživovacej povinnosti bol vo veku 15 rokov, avšak v školskom roku 2013/2014 navštevuje už 2. ročník Univerzity Sv. Cyrila a Metoda Trnava, Fakulty sociálnych vied UCM, čím sa zvýšili náklady na úhradu jeho odôvodnených potrieb, ktoré pozostávajú zo zabezpečovania ubytovania, oblečenia, obuvi, stravy, školských pomôcok, hygienických a kozmetických potrieb, výživových doplnkov, záujmovej činnosti, v celkovej preukázateľnej výške 420,- eur mesačne. Vzájomným návrhom zo dňa 01.10.2013 uplatnil proti navrhovateľovi nárok o zvýšenie výživného na sumu 150,- eur mesačne, s účinnosťou odo dňa vzájomného návrhu.

Okresný súd aplikoval na danú vec ustanovenia § 62 ods. 1 - 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, § 78 ods. 3 Zákona o rodine a v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v čase posledného rozhodovania súdu vo veci vyživovacej povinnosti v konaní č. 17C 105/2008 (rozsudok vo veci samej zo dňa 22.9.2008) navrhovateľ na základe pracovnej zmluvy zo dňa 12.8.2008 bol zamestnancom spoločnosti J. P. Plast Slovakia, spol. s r.o. na pracovnej pozícii vedúci zmeny - zoraďovač. Za alikvotnú časť mesiaca august 2008 dosiahol netto príjem 300,54 eur a za september 2008 príjem 474,67 eur. Za celé obdobie trvania pracovného pomeru jeho priemerný mesačný netto zárobok predstavoval sumu 441,16 eur. Od 1.7.2011 je zamestnancom Q. D., s.r.o. G., kde dosahuje priemerný mesačný netto zárobok 381,19 eur, čo je o 59,97 eur menej, ako v čase poslednej úpravy rozsahu vyživovacej povinnosti, ktorý rozdiel je potrebné ponížiť o 20,- eur až 40,- eur mesačne za výkon brigádnickej činnosti. Zisťoval, či uvedená zmena pomerov je dôvodom pre zníženie výživného. Pracovný pomer medzi J. P. G. D., spol. s r.o. a navrhovateľom sa skončil uplynutím doby určitej. Podľa vyjadrenia uvedeného zamestnávateľa pred dňom 31.3.2009 navrhovateľ ústne oznámil, že jeho pracovný pomer sa končí uplynutím doby určitej, a že takýmto spôsobom prejavil vôľu nezmeniť jeho pracovný pomer na dobu neurčitú. S poukazom na ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine, z ktorého vyplýva princíp potenciality príjmov ako inštitútu, ktorý ochraňuje záujmy oprávneného, súd je povinný hodnotiť nielen reálne dané pomery povinného, ale aj tie, ktoré by mohli za určitých okolností existovať. Takouto skutočnosťou je aj odmietnutie ponuky pracovného miesta bez vážneho dôvodu. Za účelom posúdenia uvedených rozhodujúcich skutočností súd vykonal dokazovanie výsluchom svedkyne W.. R. G.. Z jej výpovede vyplýva, že pred dátumom 31.3.2009 sa redukovala výroba a zamestnanci prechádzali zo 4 na 3 zmennú prevádzku. Prax v ich spoločnosti je pritom taká, že až keď sa dva, resp. trikrát zamestnancom dodatkom k pracovnej zmluve predĺži doba trvania pracovného pomeru, tento sa nasledujúcim dodatkom zmení na dobu neurčitú. Ak by došlo k situácii, že navrhovateľovi by malo byť navrhnuté predĺženie doby trvania pracovného pomeru, návrh by mu adresovala ona. V prípade jeho akceptácie, ekonomický úsek by pripravil text dodatku. Vzhľadom na časový odstup si nepamätala, že by mu adresovala návrh na uzavretie dodatku k pracovnej zmluve na prácu na rovnakej, alebo inej pracovnej pozícii, resp., že došlo k situácii, keď by tento návrh na uzavretie dodatku neakceptoval. Navrhovateľ teda nemohol odmietnuť ponuku práce na pracovnej pozícii vedúci zmeny - zaraďovač na dobu neurčitú, lebo návrh s konkrétnymi obsahovými náležitosťami mu zamestnávateľom J. P. Plast D., spol. s r.o. ani nebol adresovaný. Ku dňu 31.3.2009 teda pracovný pomer medzi J. P. G. D., spol. s r.o. a navrhovateľom teda skončil uplynutím doby určitej, pričom nemožno hovoriť, že sa vzdal príjmu. Po 1.4.2009 v porovnaní s dátumom, od ktorého navrhol znížiť výživné sa jeho príjem znížil. Súd však pri posudzovaní uplatneného nároku sa zaoberal aj tým, či po dátume 1.4.2009 navrhovateľ bol zamestnaný, u ktorých zamestnávateľov, do ktorého časového obdobia, a akým spôsobom bol skončený pracovný pomer. Dňa 1.11.2009 medzi Y. F. a navrhovateľom bola uzavretá pracovná zmluva, na základe ktorej bol odmeňovaný sumou 5,80 GBP za hodinu pri 37,5 hodinovom týždennom pracovnom čase. Z textu zmluvy (č. l. 183) z odseku, ktorý nasleduje za uvedením dátumu nástupu do práce vyplýva, že pracovný pomer bol dojednaný ako trvalý, t. j. nie na dobu určitú. Z výpovede navrhovateľa vyplynulo, že pracoval na nočných zmenách v práčovni. V decembri 2009, predtým ako odcestoval na Slovensko, sa manažér Y. F. pred ním vyjadril, že sa má rušiť práca na nočnej zmene. V januári 2010 sa navrhovateľ vrátil do Veľkej Británie a zamestnávateľovi, konkrétne manažérovi, ústnou formou adresoval návrh na skončenie pracovného pomeru dohodou, ktorý bol akceptovaný. Navrhovateľ nezisťoval, či aj skutočne došlo k zrušeniu prevádzky v nočnej zmene. V čase ukončenia jeho pracovného pomeru zamestnanci na nočnej zmene ešte pracovali. Súd túto skutočnosť, hodnotil ako vzdanie sa výhodnejšieho zamestnania, bez dôležitého dôvodu. Navrhovateľ netvrdil, že by mal prísľub zamestnania u iného zamestnávateľa, príp. aj s vyšším príjmom. Následne od 25.1.2010 do 6.6.2010, bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie. Lahkovážne sa pripravil o pravidelný príjem u zamestnávateľa vo Veľkej Británii, následkom čoho pri posudzovaní nároku navrhovateľa na zníženie výživného je potrebné vychádzať z potencialného príjmu, t. j. z príjmu, ktorý by tento dosahoval nebyť skončenia pracovného pomeru. Navrhovateľ bol odmeňovaný sumou 5,80 GBP na hodinu, čo je mesačne 870,- GBP (5,80 GBP x 37,5 hod. x 4). Z uvedeného zárobku by mohol ďalej, t. j. i po januári 2010 platiť na odporcu súdom určené výživné (126,14 eur). Okresný súd sa tiež zaoberal tým, do ktorého časového obdobia má aplikovať princíp potenciality príjmov, ktoré by dosahoval v HIC F., nebyť toho, že z jeho podnetu bol skončený pracovný pomer dohodou. Pracovný pomer medzi navrhovateľom a zamestnávateľom bol dohodnutý ako trvalý. Navrhovateľ v priebehu konania netvrdil, a ani nepreukazoval, že zamestnanci HIC F. už ku konkrétnemu dátumu ukončili prácu na nočnej zmene, a že by v tejto súvislosti bol s nimi skončený pracovný pomer z organizačných dôvodov, uviedol, že je možné, že doteraz pracujú na prevádzke v nočnej zmene. Princíp potenciality príjmov tak bolo potrebné aplikovať aj v čase rozhodovania súdu vo veci samej. Vo Veľkej Británii minimálna

hodinová mzda zamestnanca bola nasledovná: od 1.10.2010 5,91 GBP, čo je mesačne 886,50 GBP (5,91 GBP x 37,5 hod. x 4) od 1.10.2011 6,08 GBP, čo je mesačne 912,- GBP (6,08 GBP x 37,5 hod. x 4), od 1.10.2012 6,19 GBP, čo je mesačne 928,50 GBP (6,19 GBP x 37,5 hod. x 4), od 1.10.2013 6,31 GBP, čo je mesačne 946,50 GBP (6,31 GBP x 37,5 x 4). Z uvedeného zárobku by bol schopný platiť na odporcu výživné 126,14 eur. Preto súd návrh na zníženie výživného ako neopodstatnený zamietol. Od 7.6.2010 do 10.6.2010 bol zamestnaný v Kronotimber SK, s.r.o., od 4.8.2010 do 20.8.2010 v NCHZ, a.s., od 11.4.2011 do 30.6.2011 v JV C., s.r.o., avšak pri posudzovaní nároku na zníženie výživného, dobu trvania pracovného pomeru, spôsob jeho skončenia, výšku zárobku u uvedených zamestnávateľov, to súd považoval za bezvýznamné, pretože keby neskončil pracovný pomer s HIC F., mal by vyšší zárobok, než aký za vykonanú prácu dosiahol v týchto spoločnostiach. Ako právne irelevantnú vyhodnotil možnosť pravdepodobnej výšky zárobku, ktorý by mohol dosiahnuť u zamestnávateľov, ktorí po dátume 1.8.2013 disponovali voľným pracovným miestom.

Odporca vzájomným návrhom uplatnil nárok na zvýšenie výživného zo sumy 126,14 eur na 150,- eur mesačne, s účinnosťou od 1.10.2013. V nadväznosti na tento súd vyhodnotil, že od doby posledného rozhodovania o výške vyživovacej povinnosti, na strane odporcu došlo k podstatnej zmene pomerov, ktorá je dôvodom pre zvýšenie výživného. Od 22.9.2008 (dátum rozhodovania súdu vo veci samej č. k. 17C 105/2008) ku dňu 1.10.2013, od ktorého odporca navrhol zvýšiť vyživovaciu povinnosť, prešlo 5 rokov. V školskom roku 2013/2014 navštevuje už druhý ročník vysokej školy. Zvýšili sa náklady na úhradu jeho odôvodnených potrieb, ktoré pozostávajú zo zabezpečovania stravy, oblečenia, obuvi, ubytovania, cestovného, hygienických, kozmetických a školských potrieb. Len za ubytovanie platí sumu 100,- eur. Cestovné výdavky v súvislosti s prepravou do miesta bydliska a späť predstavujú 23,- eur mesačne, ku ktorej sume je potrebné pripočítať aj cestovné výdavky na MHD. Náklady na stravu má v sume minimálne 6,90 eur denne (1,90 eur - hodnota stravného lístka v jedálni + 5,- eur za raňajky, večere), čo je mesačne 130,- eur (6,90 eur x 20 dní). Priebežne podľa potreby si zakupuje oblečenie, obuv, učebné pomôcky. Pod pojmom výživa sa pritom nemyslí iba výživa v materiálnom zmysle, ale aj zabezpečenie záujmových činností. Odporca je hráčom FC J. Y. L., od júla 2013 sa zúčastňuje tréningového procesu a zápasov, za čo sú mu vyplácané mesačné príspevky v priemere mesačne 38,26 eur (25,- eur + 50,- eur + 41,20 eur + 43,80 eur + 31,30 eur = 191,30 eur delene 5). Má výdavky na kúpu kopačiek (4 x ročne v sume po 45,- eur), rukavíc (3 x ročne po 30,- eur), výživových doplnkov 10,- eur mesačne. Odporca ku štúdiu potrebuje pripojenie na internet, je užívateľom mobilného telefónu. Mesačné výdavky z tohto titulu vynaložené predstavujú 20,- eur mesačne. Okresný súd dospel k záveru o dôvodnosti pre zvýšenie výživného na sumu 140,- eur. Pri rozhodovaní o zvýšení výživného súd aplikoval ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine a teda princíp potenciality príjmu, ktorý by navrhovateľ dosiahol, ak by bez vážneho dôvodu neskončil pracovný pomer so zamestnávateľom vo Veľkej Británii. Neboli uvádzané ani zistené žiadne skutočnosti, nasvedčujú tomu (navrhovateľ ich neoznámil a ani nepreukázal), že pracovný pomer, ak by po januári 2010 pokračoval, by sa skončil pred 1.10.2013 z dôvodov na strane zamestnávateľa, alebo vážnych dôvodov na strane navrhovateľa. Po 1.10.2013 navrhovateľ by dosahoval brutto príjem 928,50 GBP, z ktorého si ešte plnil daňovú povinnosť. Išlo však o príjem vyšší, ako v čase rozhodovania súdu vo veci č. 17C 105/2008, keď za september 2008 dosiahol brutto mzdu 602,93 eur (č. 31). Po zaplatení nákladov na bývanie (v roku 2009 predstavovali 250,- eur, s predpokladom, že v roku 2013 by boli vyššie), na stravu, ktoré by boli nepochybne vo Veľkej Británii vyššie ako na Slovensku, a ďalších nevyhnutných potrieb (oblečenie, obuv, hygienické potreby, ktoré sa zakupujú priebežne), by bol schopný platiť zvýšené výživné 140,- eur mesačne. Pri rozhodovaní, vzal súd tiež do úvahy, že odporca má pravidelný príjem z FC J. Y. L. v priemere mesačne 38,26 eur, ktorý aj s rodinnými prídavkami ako príspevkom od štátu, je tiež určený na úhradu jeho zvýšených odôvodnených potrieb. Vyživovaciu povinnosť má k nemu aj matka. Preto v prevyšujúcej časti vzájomný návrh zamietol. Pokiaľ odporca v priebehu konania poukazoval na to, že navrhovateľovi titulom vyporiadania BSM bola vyplatená suma 640.000,- Sk (21.244,10 eur), poukázal okresný súd na to, že vyrovnávací podiel vyplatený titulom vyporiadania BSM rozvedenému manželovi ako ustupujúcemu spoluvlastníkovi z trhovej hodnoty bytu, je určený v prvom rade na vyriešenie jeho bytovej otázky. Preto na uvedenú sumu neprihliadol v súvislosti s jeho životnou úrovňou, na ktorej sa má podieľať odporca. Neprihliadol ani na dlhy, ktoré vznikli v dôsledku toho, že si navrhovateľ riadne neplnil povinnosti. Zameškané výživné za obdobie od 1.10.2013 do 31.12.2013 predstavujúce 41,58 eur (140,- eur mínus 126,14 krát 3) uložil navrhovateľovi zaplatiť do 30.4.2014. O trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Rozsudok okresného súdu v zákonom stanovenej lehote odvolaním napadol navrhovateľ a žiadal odvolací súd o zmenu napadnutého rozsudku, a to tak, že bude znížená jeho vyživovacia povinnosť vo vzťahu k odporcovi na sumu 80,- eur mesačne, s účinnosťou od 01.10.2013, alternatívne žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, čím uplatnil dôvod odvolania, uvedený v ust. § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. Poukázal na to, že pri svojom rozhodovaní nedostatočne vyhodnotil existenciu zmeny pomerov na jeho strane, ktorá nastala tým, že od doby posledného rozhodovania o výživnom je jeho príjem o 59,97 eur nižší, čo súd do úvahy nevzal a v rozhodnutí dokonca uviedol, že túto čiastku je potrebné ponížiť o 20,- až 40,- eur za výkon brigádnickej činnosti, pričom nie je zrejmé, na základe čoho k takémuto záveru prišiel, pretože on žiaden brigádnickej príjmu nemá. Pokiaľ odôvodnenie svojho rozhodnutia založil na skutočnosti, že ak by neskončil svoj pracovný pomer u zamestnávateľa HIC F., nedošlo by k zníženiu jeho príjmov a vyhodnotil to ako vzdanie sa výhodnejšieho zamestnania bez dôležitého dôvodu, s týmto nesúhlasil a uviedol, že týmto mu bolo porušené jeho právo na súkromie a rodinný život v zmysle čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, pretože vo Veľkej Británii, kde tento zamestnávateľ má sídlo, nemá navrhovateľ žiadnu rodinu, priateľov ani zázemie a rozhodnutie pracovať mimo územia Slovenskej republiky nebolo trvalé, ale prechodného charakteru, motivované tým, že nemohol nájsť zamestnanie v svojom regióne. Za týchto okolností potom skutočnosť, že sa vrátil späť na územie SR, nemôže byť posudzovaná tak, ako to urobil súd prvého stupňa. Ďalej poukázal na to, že jeho príjem je vo výške minimálnej mzdy, z čoho musí hradiť ubytovacie a stravovacie výdaje, nemá žiaden majetok a napriek snahe nájsť si lepšie platenú prácu, sa mu to nedarí. Uviedol, že má pochopenie pre to, že odporca chce popri vysokej škole rozvíjať svoje športové aktivity a iné záľuby, ale je potrebné brať do úvahy aj jeho osobné a majetkové pomery avšak okresným súdom stanovené výživné je nezodpovedajúce jeho možnostiam. V konečnom dôsledku poukázal na správanie odporcu voči nemu, ktoré je podľa neho drzé, arogantné, odporca ho má nazývať chudákom, odmieta ho pozdraviť, čo je možné hodnotiť ako rozporné s dobrými mravmi.

Odporca vo svojom písomnom vyjadrení podanom prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uviedol, že rozsudok okresného súdu považuje za vecne správny a žiada ho potvrdiť. Poukázal na to, že v konaní bolo preukázané, že navrhovateľ sa bez vážneho dôvodu vzdal výhodnejšieho zamestnania vo Veľkej Británii, čím sa pripravil o príjem, a preto okresný súd postupoval správne, keď pri rozhodovaní vychádzal z princípu tzv. potenciality príjmu navrhovateľa, t.j. z príjmu, ktorý by dosahoval vo Veľkej Británii. V konaní tento nepreukázal, že by si hľadal prácu s lepším zárobkom, aký dosahuje u súčasného zamestnávateľa. Na druhej strane bolo zistené, že potreby odporcu sa od doby posledného rozhodovania o vyživovacej povinnosti značne zmenili, k zvýšeniu výdavkov došlo v súvislosti s tým, že je študentom druhého ročníka vysokej školy mimo miesta svojho bydliska, s čím sú samozrejme spojené výdavky s ubytovaním, cestovaním, ako aj so samotným štúdiom. Nestotožnil sa s tvrdením navrhovateľa, že rozhodnutím súdu bolo zasiahnuté do jeho súkromného a rodinného života a porušené tým jeho právo, pretože navrhovateľ je dospelý zdravý človek, je otec odporcu, ktorý vzhľadom na svoje schopnosti a danosti má záujem získať predpoklady na lepšie uplatnenie v živote práve štúdiom na vysokej škole, a preto je zákonnou povinnosťou navrhovateľa riadne sa podieľať na zabezpečení vyživovacej povinnosti odporcu, aby tak mu bolo umožnené štúdium na vysokej škole ukončiť a jeho potreby s týmto súvisiace zabezpečiť. Poukázal na to, že okrem výživného mu navrhovateľ nič nekupuje, dokonca ani pri príležitosti sviatkov, ani iným spôsobom sa nepodieľa na jeho nepredvídaných výdavkoch, pričom pokiaľ tvrdí, že má skutočný záujem zvýšiť si svoj príjem aspoň príležitostnými brigádami, tak toto v priebehu konania nepreukázal, keďže takéto brigády sú v ponuke každých regionálnych novín.

Krajský súd v Trenčíne, preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. a za použitia § 212 ods. 1 O.s.p. dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa, nie je dôvodné.

Odvolací súd si v plnom rozsahu osvojil skutkový stav zistený súdom prvého stupňa, ktorý považoval za správny. Zo svojich zistení, vyvodil okresný súd aj správny záver a krajský súd sa v plnom rozsahu stotožňuje nielen so skutkovými, ale aj právnymi závermi súdu prvého stupňa v napadnutom rozsudku a v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. na ne poukazuje. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia dodáva nasledovné:

V zmysle čl. 41 Ústavy SR, je vymedzený rámec ústavnej starostlivosti ochrany manželstva, rodiny a rodičovstva, kde okrem iného, je Ústavou zaručené právo detí, na rodičovskú výchovu a starostlivosť a zároveň právo rodičov, na starostlivosť o deti a ich výchovu. Zákon o rodine, je jeden z rozhodujúcich zákonov, ktorým sa čl. 41 vykonáva. Výživné je v zmysle Zákona o rodine, právnym nárokom dieťaťa. Právo dieťaťa na výživné, je ovplyvňované právnymi skutočnosťami, ktoré vedú k vzniku, k zmene a zániku práva, na výživné.

Vychádzajúc z ust. § 62 ods. 1, 2 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom, je ich zákonnou povinnosťou trvajúcou do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia, prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov (§ 62 ods. 4, 5 Zákona o rodine).

Priznané výživné v prípade, ak sa zmenia pomery, možno vychádzajúc z ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine zmeniť, pretože nie je rozhodnutím nemenným. Plynutím času môže nastať zmena pomerov tak na strane detí, v dôsledku pribúdajúceho veku, zvyšovania nákladov na zabezpečovanie ich odôvodnených potrieb, ako aj na strane rodičov a to zvýšením, alebo znížením príjmu, prípadne existenciou iných okolností, ktoré môžu mať zásadný vplyv pri posudzovaní, či k zmene pomerov na strane či už rodičov, alebo dieťaťa došlo.

Súdna prax, výkladom ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine, považuje za zmenu pomerov na strane oprávneného dieťaťa, výraznú zmenu vo výške jeho nákladov na základné životné potreby (bývanie, strava, ošatenie), ale aj zmenu vo výške nákladov na uspokojovanie sociálnych potrieb dieťaťa - vzdelávania, kultúrne a športové aktivity, závislé od veku dieťaťa, ale aj náklady na zdravotný stav dieťaťa. Uvedené náklady na uspokojovanie potrieb dieťaťa, má pokrývať výživné od rodičov, keďže dieťa si ich samé nemôže zabezpečiť, nie je totiž schopné samé sa živiť. Náklady na potreby dieťaťa, uspokojujú obaja rodičia a to podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov.

Zmena pomerov, môže nastať aj na strane rodičov dieťaťa. Môže to byť vznik, alebo zánik ďalšej vyživovacej povinnosti, zmena v ich majetkových a príjmových pomeroch, prípadne zmena v ich nevyhnutných výdavkoch a podobne. Pri určení výživného, resp. jeho zvýšení, alebo znížení, teda zmene, prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného, pričom u povinného na to prihliadne aj vtedy, ak sa tento vzdá bez dôležitého dôvodu, výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako prihliadne aj neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Preskúmané schopnosti na strane povinného, predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumieme nimi vlastnosti, dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, nadobudnutými vedomosťami a získanými skúsenosťami. Z hľadiska vyživovacej povinnosti je podstatné, ako sa prejavia v reálnych schopnostiach dosahovania príjmu.

V prípade preukázania, že osoba povinná z vyživovacej povinnosti sa vzdala príjmu, relevanciu v zmysle následkov potenciality možno jednotlivým prípadom priznať len za podmienky, ak k takémuto konaniu nedošlo zo špekulatívneho, ale závažného dôvodu. Závažným dôvodom môže byť zdravotný stav, potreba miesta výkonu povolania bližšie k bydlisku rodiny, organizačné zmeny- prepúšťanie v dôsledku racionalizácie, potreba vykonávania starostlivosti o člena rodiny. Následkom princípu potenciality totiž, ak sa nepreukáže relevantne ospravedliteľný dôvod, v zmysle vyššie uvedeného, je skutočnosť, že súd pri určovaní výšky výživného vychádza z potencionalného príjmu, t.j. príjmu aký by dosahovala povinná osoba pred rozviazaním pracovného pomeru.

V preskúmanej veci z obsahu spisového materiálu vyplýva, že posledná úprava vyživovacej povinnosti navrhovateľa vo vzťahu k odporcovi bola rozsudkom Okresného súdu Prievidza, č. k. 17C/105/2008-39 zo dňa 22.09.2008, kedy tento pracoval s priemerným mesačným netto zárobkom 441,16 eur, ktorý pracovný pomer bol ukončený uplynutím doby, na ktorú bol dohodnutý. Od 1.7.2011 je zamestnancom

Q. D., s.r.o. Prievidza, kde dosahuje priemerný mesačný netto zárobok 381,19 eur, čo je o 59,97 eur menej, ako v čase poslednej úpravy rozsahu vyživovacej povinnosti, ktorý rozdiel je potrebné ponížiť o 20,- eur až 40,- eur mesačne z príjmu brigádnickej činnosti, ktorej výkon uviedol vo svojej výpovedi na pojednávaní samotný navrhovateľ. V medziobdobí tento pracoval v spoločnosti HIC F., vo Veľkej Británii s priemerným mesačným zárobkom 946,50 GBP, ktorý pracovný pomer ukončil dohodou, podľa jeho vlastného vyjadrenia, z dôvodu predpokladanej organizačnej zmeny u zamestnávateľa, spočívajúcej v tom, že má dôjsť k zrušeniu práce na nočnej zmene. Pracovný pomer z vlastnej vôle ukončil napriek tomu, že ako sám uviedol, v tom období ešte u zamestnávateľa k žiadnym organizačným zmenám, ktoré by boli spôsobilé viesť k strate tohto zamestnania nedošlo, nepreukázal ani ich následnú existenciu, pričom v konaní netvrdil súčasnú dispozíciu príslubu zamestnania u iného zamestnávateľa, či už s rovnakým, alebo vyšším príjmom, čomu zodpovedá skutočnosť, že následne bol v období od 25.01.2010 do 06.06.2010 evidovaný ako uchádzač o zamestnanie. V konaní rovnako nielenže nepreukázal, ale ani netvrdil, existenciu dôvodov skončenia jeho pracovného pomeru vo Veľkej Británii spočívajúcich v okolnostiach, ktoré by mohli byť relevantnými pri posudzovaní následkov potenciality príjmu, teda či už jeho nepriaznivý zdravotný stav, potreba vykonávania starostlivosti o člena rodiny, s tým súvisiaca nutnosť výkonu povolania na inom mieste a podobne. Pokiaľ za týchto okolností okresný súd uplatnením princípu tzv. potenciality príjmu, navrhovateľom tvrdenú zmenu pomerov spočívajúcu v znížení jeho príjmu, považoval za nespôsobilú opodstatnene mu privodiť zníženie vyživovacej povinnosti v prospech odporcu, za súčasnej existencie podstatnej zmeny pomerov na strane odporcu od doby poslednej úpravy vyživovacej povinnosti, spočívajúcej v tom, že prešlo odvtedy viac ako päť rokov, odporca je študentom vysokej školy, pri zohľadnení zvýšenia nákladov na zabezpečenie jeho odôvodnených potrieb a súčasne považoval tieto skutočnosti za spôsobilé privodiť, i keď v minimálnej miere, zvýšenie jeho vyživovacej povinnosti v prospech odporcu, považoval aj odvolací súd tento záver za správny. Náklady na odôvodnené potreby odporcu sa nepochybne v súvislosti so štúdiom na vysokej škole podstatným spôsobom zvýšili, a to tak z titulu nákladov na úhradu stravy, oblečenia, obuvi, ubytovania, cestovného, hygienických, kozmetických a školských potrieb, teda k podstatnej zmene došlo tak z hľadiska subjektívneho, pričom je súčasne obligatórnou povinnosťou súdu zohľadniť, vychádzajúc z ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine, vývoj životných nákladov, teda tzv. valorizačnú klauzulu, ako objektívnu okolnosť zasahujúcu oprávnenú vyživovanú osobu, ktorá sama osebe odôvodňuje zvýšenie výživného v jej prospech. Zvýšenie vyživovacej povinnosti v rozsahu napadnutého rozhodnutia, síce v celom rozsahu nezohľadňuje zmenu pomerov na strane odporcu, ale na strane druhej je determinované schopnosťami a možnosťami navrhovateľa, ako povinnej osoby.

Pokiaľ navrhovateľ v odvolaní poukazuje na skutočnosť, že nevyhovením jeho návrhu na zníženie vyživovacej povinnosti a súčasne jej zvýšením, vychádzajúc zo záveru súdu prvého stupňa, že sa bez dôležitého dôvodu vzdal výhodnejšieho zamestnania, malo byť porušené jeho právo, vyplývajúce z čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, vyhodnotil odvolací súd túto námietku ako neopodstatnenú. Právo navrhovateľa na ochranu jeho súkromného a rodinného života, vyplývajúceho mu z tohto ustanovenia je nepochybné, avšak je potrebné uviesť, že Ústava SR v tomto článku nezaručuje ochranu pred akýmkoľvek zasahovaním, ale len pred takým, ktoré je neoprávnené. V súlade s účelom práva na súkromie, môžu orgány verejnej moci, fyzické aj právnické osoby zasahovať do súkromného a rodinného života iných vtedy, keď ich zasahovanie možno hodnotiť ako oprávnené. Podmienkou ústavnosti takéhoto obmedzenia práva na súkromie je jeho určenie v súlade so všetkými normami ústavy, ktoré sú právne významné pri uplatňovaní práva na súkromie. Pri obmedzovaní základných práv a slobôd je potrebné dbať na ich podstatu a zmysel a takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ. V tomto prípade, však uvedené právo navrhovateľa koliduje s právom odporcu na zabezpečenie jeho výživy, ako oprávnenej osoby a povinnosťou navrhovateľa túto zabezpečiť, vyplývajúce z článku 41 Ústavy SR, ktorý vymedzuje rámec ústavnej starostlivosti, okrem iného aj rodičovstva, zaručujúceho právo detí na výživu, ktorý článok sa vykonáva práve prostredníctvom Zákona o rodine, z ktorého pri svojom rozhodovaní okresný súd správne vychádzal. Z hľadiska ochrany týchto práv, je právo dieťaťa na výživu, z hľadiska svojej zákonnej priority, v hierarchii hodnôt nepochybne vyššie. Nemožno preto hovoriť o tom, že zvýšením vyživovacej povinnosti, s poukazom na závery okresného súdu, by boli ústavné práva navrhovateľa v tomto smere porušené.

Za významné v tomto smere, je potrebné považovať aj to, že navrhovateľ v priebehu konania netvrdil, že by svoj pracovný pomer vo Veľkej Británii bol ukončil z dôvodu, ktorý by z hľadiska relevancie uplatnenia tzv. príjmu potenciality bolo možné dôvodne akceptovať, a práve aj z hľadiska ním uplatňovaného ústavného práva, t. j. netvrdil, že dôvody spočívali či už v jeho zhoršenom zdravotnom stave, potrebe výkonu jeho povolania v mieste svojho bydliska, prípadne potrebe starostlivosti o člena rodiny, ale ako dôvod uvádzal pripravované organizačné zmeny, ktorých uskutočnenie sa však v konaní nepreukázalo. Pri existencii tejto vyživovacej povinnosti, pracovný pomer ukončil, napriek tomu že bol trvalého charakteru a z príjmu v súvislosti s jeho výkonom dosahovaným, bol bezpochyby spôsobilý zabezpečiť v dostatočnej miere výživu odporcu, takto konal bez toho, aby mal zabezpečenú inú prácu, či už s rovnakým alebo vyšším príjmom, ktoré konanie rozhodne nemôže ísť na ťarchu odporcu, ako osoby oprávnenej z vyživovacej povinnosti.

Avšak aj pri nezohľadnení princípu tzv. potenciality príjmu vzhľadom na zistené skutkové okolnosti by zvýšenie výživného v takejto miere bolo potrebné považovať za opodstatnené, pretože zníženie príjmu navrhovateľa je kompenzované ním samotným uvádzaným príjmom z brigádnickej činnosti, výsledkom čoho je minimálny pokles príjmu na jeho strane, pričom súčasne u oprávnenej osoby došlo k významnej zmene pomerov, majúcej za následok zvýšenie nákladov na zabezpečenie odôvodnených potrieb, či už z hľadiska subjektívneho, v dôsledku štúdia na vysokej škole, veku, ako aj z hľadiska objektívneho, zohľadnením tzv. valorizačnej klauzuly, na ktorú je povinný súd obligatórne prihliadať.

V konečnom dôsledku ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd aj námietku navrhovateľa, spočívajúcu v tom, že určená mu vyživovacia povinnosť, je rozporná s dobrými mravmi. Je síce pravdou, že vychádzajúc z ust. § 75 ods. 2 Zákona o rodine, výživné nemožno priznať, ak by bolo v rozpore s dobrými mravmi, na ktoré prípady súd prihliada z úradnej povinnosti, avšak existencia takýchto skutočností v priebehu konania nielenže nebola preukázaná, ale zo strany navrhovateľa pred súdom prvého stupňa nebola ani tvrdená, pričom povinnosť preukázať svoje tvrdenia v celom rozsahu zaťažovala navrhovateľa.

Z uvedených dôvodov, krajský súd napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny za použitia § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

S poukazom na skutočnosť, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní o trovách konania postupoval podľa § 151 ods. 3 O.s.p., vychádzajúc z ust. § 224 ods. 4 O.s.p., rozhodne aj o trovách odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné .